

Irina Kubatska

Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna
Lwów, Ukraina

Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna — spadkobierczyni towarzystw lekarskich

Streszczenie: Tekst opisuje dzieje księgozbioru medycznego we Lwowie, który został zapoczątkowany przez pierwsze galicyjskie towarzystwo medyczne, aż po utworzenie Regionalnej Naukowej Biblioteki Medycznej, jej główne zadania, funkcje, świadczone usługi. **Słowa kluczowe:** Towarzystwo Lekarzy Galicyjskich, Towarzystwo Lekarskie Lwowskie, Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna, biblioteki Lwowa, ukraińskie biblioteki.

Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna jest biblioteką specjalistyczną, której zbiory przeznaczone są dla lekarzy, osób poszukujących materiałów do rozpraw i podręczników, dla naukowców z dziedziny medycyny i pokrewnych specjalności oraz dla studentów szkół medycznych.

Historia Biblioteki sięga czasów Towarzystwa Lekarskiego Lwowskiego (TLL), działającego również pod nazwą Towarzystwa Lekarzy Galicyjskich, które odegrało istotną rolę w rozwoju medycyny nie tylko lwowskiej, ale także ogólnopolskiej i światowej oraz wpływało na rozwój systemu ochrony zdrowia i samorządu lekarskiego. W budynku przy ul. Lindy (obecnie ul. Liszta 5) w 1920 r. powstała czytelnia, a w 1925 r. — licząca kilka tysięcy tomów biblioteka literatury medycznej.

Następnie TLL wraz z innymi towarzystwami medycznymi przystąpiło do budowy kolejnych pomieszczeń przy ul. Konopnickiej 3. Budynek wzniesiono według projektu inżynierów Tadeusza Wróbla i Leopolda Krasieńskiego, a jego fronton ozdobiło aforyzmem Hipokratesa, wskazującym na przeznaczenie domu. Bibliotekę przeniesiono do nowo wybudowanego lokalu, a rok 1920 można uznać za datę założenia pierwszej publicznej Biblioteki Medycznej we Lwowie.

W tym okresie we Lwowie, zgodnie z ustawą krajową, wraz z Towarzystwem Lekarzy Galicyjskich i kilkoma wyspecjalizowanymi stowarzyszeniami lekarskimi działały również inne organizacje medyczne. Towarzystwa medyczne odgrywały ważną rolę w konsolidacji i rozwoju ukraińskiej społeczności,

a ukraińscy lekarze, dbając o rozwój medycyny, otworzyli laboratorium bakteriologiczno-chemiczne oraz stworzyli specjalistyczną bibliotekę.

Po wojnie do Biblioteki przekazano książki z Biblioteki Ukraińskiego Lekarskiego Towarzystwa, z Uniwersytetu, stowarzyszeń medycznych i studenckich oraz publikacje skonfiskowane z bibliotek prywatnych lekarzy ukraińskich, austriackich, niemieckich i polskich. Zbiory powiększyły się z 143 do 1350 woluminów. Do 1954 r. zgromadzono ponad 30 000 egzemplarzy książek, dlatego biblioteka została przeniesiona do przestronnych pomieszczeń Instytutu Epidemiologii (ul. Zelena 12). W tym samym roku przeprowadzono też pierwszą inwentaryzację księgozbioru, ale pominięto dziesiątki książek przeniesionych do nowej siedziby przez ówczesnych bibliotekarzy.

W 1963 r. biblioteka została ponownie przeniesiona do słynnego „haftowanego” budynku przy ul. Ruskiej 20, zbudowanego w pierwszych dziesięcioleciach XX stulecia w stylu „ukraińskiej nowoczesności”. Architektami gmachu byli: Iwan Lewiński, Aleksander Łuszczyński i Tadeusz Obmiński. Pierwszym właścicielem domu zostało Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Mieściły się tu też inne organizacje, w szczególności Bank „Dniestr”, którego głównym udziałowcem był metropolita Andrzej Szeptycki (1865–1944). Na parterze znajdowała się sala teatralna. W 1914 r. miało tutaj swoją siedzibę stowarzyszenie sportowe uczniów szkół średnich.

Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna zajmuje przestrzeń byłego banku hipotecznego i znajduje się na trzecim piętrze. Instytucja ta od 1963 r. podtrzymuje wielowiekową tradycję działań naukowych i edukacyjnych, dostępna jest nie tylko dla społeczności obwodu lwowskiego, ale i innych regionów Ukrainy. W bibliotece znajduje się duża czytelnia i sala katalogowa, magazyn, wewnętrzne oddziały, w tym dział bibliografii i informacji naukowej. Od roku 1960 ksiąźnica stała się centrum metodycznym dla 34 bibliotek medycznych, instytucji medycznych i edukacyjnych Lwowa i regionu. Łącznie zbiory sieci bibliotek liczą około 1 200 000 egzemplarzy.

Obecnie księgozbiór biblioteki składa się z około 250 000 woluminów. Książki ułożone są na metalowych regałach, wykonanych specjalnie na zamówienie byłego Banku „Dniestr”. Szczególne miejsce w bibliotece zajmują książki XIX-wieczne. Kolekcja zawiera zasoby biblioteki austriackiego Galicyjskiego Towarzystwa Lekarzy, ukraińskiej Spółki Medycznej Towarzystwa Aptekarskiego, zbiory z początku XX w. oraz pozycje z prywatnych kolekcji znanych lekarzy okresu przedwojennego.

Z usług bibliotecznych korzystają głównie lekarze i naukowcy. Napisana tu została niejedna praca doktorska; publikacje służyły wielu pokoleniom studentów, lekarzy, biologów, biochemików, lekarzy weterynarii, pielęgniarek i innych fachowców z pokrewnych zawodów. Obsługę wspomagają katalogi: alfabetyczny, systematyczny oraz tematyczny.

Zdj. 1. Sala katalogowa. Fot. I. Kubatska.

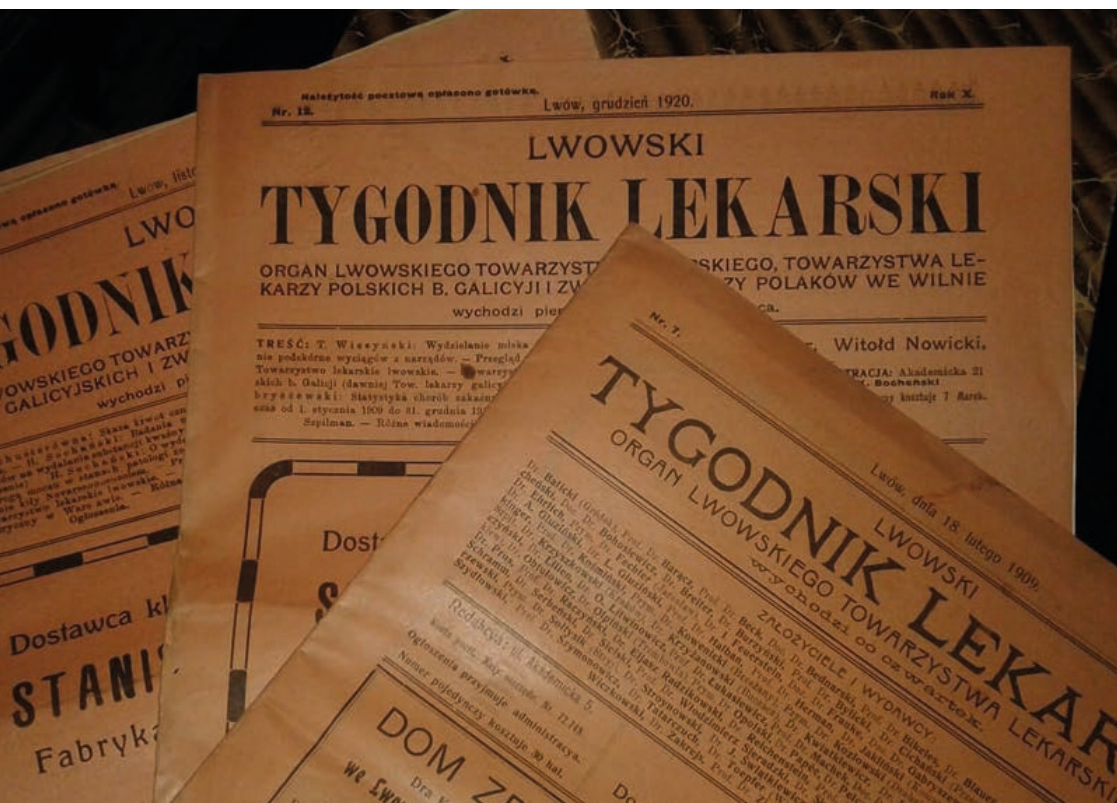
Zdj. 2. Oryginalne półki byłego Banku „Dniestr”. Fot. I. Kubatska.

Zdj. 3. Budynek, w którym otworzono pierwszą czytelnię (stan obecny). Źródło: Wikipedia.

Zdj. 4. Czytelnia. Fot. I. Kubatska.

Oddział Informacji Naukowej Medycznej i Bibliograficznej prowadzi bezpośrednie działania mające na celu dostarczanie informacji specjalistom z zakresu badań lokalnych, historii medycyny Ukrainy oraz na temat personelu medycznego. Gromadzone są informacje dotyczące literatury specjalistycznej, ośrodków zdrowia w obwodzie lwowskim, a także świadczone są usługi informacyjne na potrzeby konferencji, seminariów i szkoleń pracowników służby zdrowia. Dział obsługi czytelnika ma oddziały periodyków oraz nowej książki.

Obecnie Lwowska Regionalna Naukowa Biblioteka Medyczna z powodu trudnej sytuacji gospodarczej kraju i przez wdrażanie reformy zdrowia przechodzi pod kierownictwo Lwowskiej Wyższej Szkoły Medycznej Podyplomowej. Bibliotekarze mają nadzieję, że bezcenne zbiory będą nadal służyć czytelnikom nie tylko Lwowa, ale i sąsiednich regionów. Lwowska Biblioteka Naukowa jest bowiem cennym metodycznym ośrodkiem dla sieci bibliotek medycznych i szpitalnych, instytutów badawczych oraz medycznych szkół wyższych.

Bibliografia:

Від 143 книжок до 218 тисяч: [ЛОНМБ відзначила свій 60-літній ювілей], „Аптека Галицька”, 2004, № 12, с. 2.

Дедишина Л. Ті, що живуть серед книг: [Історія створення ЛОНМБ до святкування — 65 років], „Фармацевт практик”, 2009, № 6, с. 28–30.

Комунальний заклад «Львівська обласна наукова медична бібліотека», 2018, <https://library.gov.ua/placemarks/komunalnyj-zaklad-lvivska-oblasna-naukova-medychna-biblioteka/> [dostęp: 2018-10-31].

Лозинська Я. М. (упорядник), Львівська ОНМБ — 65 років: [Путівник по бібліотеці], Львів, 2010.

ЛОНМБ, 2018, <https://uk.wikipedia.org/wiki/ЛОНМБ> [dostęp: 2018-10-31].

Українська медицина Львова до початку Другої світової війни, 2018, <http://ntsh.org/content/ukrayinska-medicina-lvova-do-pochatku-drugoyi-svitovoyi-viyni> [dostęp: 2018-10-31].

Цех цирульників та лікарські товариства: як медики формували громадянське суспільство, 2017, https://zik.ua/news/2017/12/22/tseh_tsyrulnykiv_ta_likarski_tovarystva_yak_medyky_formuvaly_gromadyanske_1230775 [dostęp: 2018-10-31].

Lviv Regional Medical Library: the successor of medical societies

Abstract: The text presents the history of the creation of a medical library in Lviv, which was initiated by the first Galician medical society, until the creation of the Regional Scientific Medical Library, and describes its main tasks, functions, and the services provided. **Keywords:** Society of Galician Physicians, Lviv Medical Society, Lviv Regional Medical Library, Lviv libraries, Ukrainian libraries.